

Sygn. akt VIII C 3084/15

WYROK (częściowy)

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 sierpnia 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi VIII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Anna Bielecka-Gąszcz

Protokolant: staż. Patrycja Krupczyńska

po rozpoznaniu w dniu 17 sierpnia 2016 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w Ł. Oddział Ł.-Miasto w Ł.

przeciwko M. M.

o zapłatę 2.095,19 zł

1. oddała powództwo;

2. zasądza od powoda (...) Spółki Akcyjnej w Ł. Oddział Ł.-Miasto w Ł. na rzecz pozwanej M. M. kwotę 617 zł (sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt VIII C 3084/15

UZASADNIENIE

W dniu 11 czerwca 2013 roku powód (...) S.A. w Ł. Oddział Ł.-Miasto w Ł., reprezentowany przez pełnomocnika będącego pracownikiem tej jednostki, wytoczył przeciwko pozwanej M. M. powództwo o zasądzenie kwoty 2.095,19 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6 grudnia 2012 roku do dnia zapłaty oraz wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu podniósł, że w wyniku kontroli przeprowadzonej u pozwanej M. M. w dniu 26 października 2012 roku w lokalu przy ul. (...) w K., pracownicy powoda stwierdzili, że energia elektryczna pobierana jest nielegalnie z naruszeniem warunków zawartej umowy na sprzedaż i dystrybucje energii elektrycznej. Nielegalny pobór energii elektrycznej polegał na bezpośrednim połączeniu z linii (...) instalacji odbiorczej, co stanowi nielegalny pobór energii elektrycznej, o którym mowa w art. 3 pkt 18 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne. Fakt nielegalnego poboru energii został wykazany protokołem z kontroli (...) z dnia 26 października 2012 roku, która to kontrola została przeprowadzona na podstawie upoważnienia do przeprowadzenia kontroli nr (...). Uwzględniając wyniki kontroli powód wyliczył stosowną opłatę, zgodnie z § 40 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 2 lipca 2007 roku (Dz.U. 2007, Nr 128, poz. 895) oraz Taryfą Operatora Systemu Dystrybucyjnego Elektroenergetycznego na kwotę 2.095,19 zł, na którą została wystawiona nota obciążeniowa nr (...) za nielegalny pobór energii z terminem płatności 6 grudnia 2012 roku. Pomimo wezwania do zapłaty, do dnia wytoczenia powództwa pozwana nie uregulowała tejże należności. **(pozew k. 14-15)**

W dniu 3 lipca 2013 roku referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi wydał w przedmiotowej sprawie przeciwko pozwanej nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym (VIII Nc 3199/13). **(nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym k. 33)**

Pozwana, reprezentowana przez pełnomocnika będącego adwokatem, zaskarżyła powyższy nakaz zapłaty sprzeciwem w całości, wnosząc o oddalenie powództwa w całości. Pozwana wniosła o rozpoznanie sprawy w trybie zwykłym, z pominięciem przepisów o postępowaniu uproszczonym, z uwagi na jej zawiły charakter, a ponadto o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze pozwanego Z. U., na podstawie art. 194 § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu pozwana przyznała, że nieruchomości przy ul. (...) w K. stanowi jej własność oraz, że na nieruchomości doszło w 2012 roku do nielegalnego poboru prądu. Pozwana przyznała także, że zawarła z powodem umowę kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji. Zaprzeczyła jednak temu jakoby ponosiła odpowiedzialność za nielegalny pobór energii. Powołała się na przepis art. 57 ust. 1 pkt 1 Prawa energetycznego, zgodnie z którym, w razie nielegalnego pobierania paliw lub energii, przedsiębiorstwo energetyczne może pobierać od odbiorcy, a w przypadku, gdy pobór paliw lub energii nastąpił bez zawarcia umowy, może pobierać od osoby lub osób nielegalnie pobierających paliwa lub energię, opłatę w wysokości określonej w taryfie, chyba, że nielegalne pobieranie paliw lub energii wynikało wyłącznie z winy osoby trzeciej, za którą odbiorca nie ponosi odpowiedzialności. Pozwana przytoczyła twierdzenie faktyczne o tym, że w niniejszej sprawie nielegalny pobór energii nastąpił wyłącznie z winy osoby trzeciej (a to jej ojca Z. U.), za którą pozwana, będąc odbiorcą w rozumieniu powyższej ustawy, odpowiedzialności nie ponosi oraz zgłosiła wnioski dowodowe na poparcie tychże twierdzeń. **(sprzeciw k. 45-51).**

W odpowiedzi na sprzeciw, powód podtrzymał powództwo w całości. Podniósł, że w niniejszym procesie dochodzi od pozwanej opłaty z tytułu nielegalnego poboru energii elektrycznej, na podstawie art. 57 ust. 1 pkt 1 Prawa energetycznego, zgodnie z którym w razie stwierdzenia nielegalnego poboru energii, przedsiębiorstwo energetyczne może pobierać od odbiorców, (...), chyba że nielegalne pobieranie energii wynikało z wyłącznej winy osoby trzeciej, za którą odbiorca nie ponosi odpowiedzialności. Dla dochodzenia należności od odbiorcy jest zatem wymagane wykazanie, że do nielegalnego poboru energii elektrycznej doszło (a nawet, że była taka możliwość). Odpowiedzialność odbiorcy nie wymaga natomiast badania jego winy, gdyż jest ona oparta na zasadzie ryzyka, z której to odpowiedzialności odbiorca może się zwolnić tylko wówczas, jeżeli wykaze, że nielegalny pobór powstał z wyłącznej winy osoby trzeciej, za którą odbiorca nie ponosi odpowiedzialności. Przy czym chcąc uwolnić się od odpowiedzialności, odbiorca powinien wykazać, że zachowanie konkretnej zindywidualizowanej osoby trzeciej stanowi wyłączną przyczynę nielegalnego poboru energii elektrycznej. Ciężar dowodu z zakresie wykazania okoliczności egzoneracyjnej spoczywa na odbiorcy (art. 6 k.c.), przy czym wykazanie wyłącznej winy osoby trzeciej, za którą odbiorca nie ponosi odpowiedzialności, wymaga wskazania konkretnej osoby trzeciej z imienia i nazwiska, a niemożność jej wskazania niweczy przesłankę egzoneracyjną. Konieczność identyfikacji tej osoby związana jest przede wszystkim z potrzebą wyłączenia jej z kręgu podmiotów, za zachowanie których odpowiedzialność ponosi odbiorca, a nadto także dla stwierdzenia, że może być jej przypisana wina. Pozwany podniósł, że sprawa o sygn. VII K 373/13 nie została jeszcze prawomocnie zakończona, zaś kolejny termin rozprawy wyznaczono w styczniu 2014 roku. Wreszcie pozwany wskazał, że nawet, gdyby sąd karny skazał Z. U. za nielegalny pobór prądu, istnieje uzasadniona wątpliwość czy pozwana byłby zwolniona z odpowiedzialności za nielegalny pobór energii elektrycznej, skoro pozwana była związana ze Z. U. umową dożywocia, zatem osoby te łączył stosunek prawny. **(odpowiedź na sprzeciw k. 66-67).**

Na rozprawie w dniu 6 lutego 2014 roku pełnomocnik pozwanej podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie. W dniu 6 lutego 2014 roku Sąd postanowił rozpoznać sprawę z pominięciem przepisów o postępowaniu uproszczonym, z uwagi na jej zawiłość, a także wezwać do udziału w sprawie w charakterze pozwanego Z. U.. Nadto pełnomocnik powoda został zobowiązany do złożenia odpisu pozwu z załącznikami celem doręczenia go Z. U., a także do wypowiedzenia się czy wyraża zgodę na zmianę po stronie pozwanej z M. M. na Z. U.. **(protokół rozprawy k. 84-86, postanowienie k. 85, zarządzenie k. 85-86)**

W piśmie procesowym z dnia 28 lutego 2014 roku pełnomocnik powoda podniósł, że akta sprawy karnej VII K 373/13 nie zostały załączone do akt niniejszej sprawy, a ponadto postępowanie karne nie doprowadziło jeszcze do wydania orzeczenia w sprawie, stąd zwolnienie pozwanej od udziału w sprawie jest przedwczesne. **(pismo procesowe k. 89)**.

Odpis pozwu nakazano doręczyć pozwanemu Z. U. w dniu 5 marca 2014 roku, jednak nie został on doręczony, gdyż w dniu 4 marca 2014 roku pozwany Z. U. zmarł.

Postanowieniem z dnia 31 marca 2014 roku Sąd zawiesił postępowanie w sprawie, na podstawie art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c. **(zarządzenie k. 89, odpis skrócony aktu zgonu k. 97, postanowienie k. 98)**

W piśmie procesowym z dnia 12 listopada 2014 roku pełnomocnik pozwanej poinformował, że pozwana odrzuciła spadek po zmarłym Z. U., ponadto pozwana i jej mąż odrzucili tenże spadek jako przedstawiciele ustawowi małoletniej N. M. w jej imieniu.

W piśmie procesowym z dnia 31 lipca 2015 roku pełnomocnik pozwanej wniósł o podjęcie zawieszzonego postępowania w sprawie przeciwko M. M.. **(pismo procesowe k. 105, k. 111)**

W dniu 7 października 2015 roku Sąd postanowił podjąć zawieszzone postępowanie w sprawie przeciwko pozwanej M. M.. **(postanowienie k. 113)**

Na rozprawie w dniu 25 maja 2016 roku w imieniu powoda stawił się pełnomocnik będący adwokatem, który został tymczasowo dopuszczony do udziału w sprawie i zobowiązany do złożenia pełnomocnictwa, z którego będzie wynikało umocowanie do reprezentowania powoda – w terminie do dnia 3 czerwca 2016 roku, pod rygorem pominięcia czynności dokonanych z jego udziałem. Z uwagi na to jednak, że owo umocowanie nie zostało wykazane, postanowieniem z dnia 8 czerwca 2016 roku Sąd pominął czynności procesowe dokonane przy udziale tego pełnomocnika, otwierając jednocześnie zamkniętą rozprawę na nowo.

Pełnomocnik pozwanej wniósł o oddalenie powództwa w całości. **(protokół rozprawy k. 150-154, postanowienie k. 172)**

Na rozprawie w dniu 17 sierpnia 2016 roku pełnomocnik powoda podtrzymał powództwo wobec pozwanej M. M. w całości, zaś pełnomocnik pozwanej wniósł o jego oddalenie. **(protokół rozprawy k. 221-222)**

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 26 października 2012 roku, pracownicy powoda, na podstawie upoważnienia do przeprowadzenia kontroli nr (...), przeprowadzili kontrolę dotrzymania warunków umowy, kontrolę legalności poboru energii elektrycznej, kontrolę instalacji i (...) na posesji przy ul. (...) w K.. W wyniku tej kontroli stwierdzili, że energia elektryczna pobierana jest nielegalnie z naruszeniem warunków zawartej umowy na sprzedaż i dystrybucję energii elektrycznej. Nielegalny pobór energii elektrycznej polegał na bezpośrednim połączeniu z linią (...) instalacji odbiorczej. Z kontroli został sporządzony protokół kontroli nr (...), który został podpisany m.in. przez ojca pozwanej Z. U., który był obecny przy kontroli.

Uwzględniając wyniki kontroli, powód wyliczył stosowną opłatę (zgodnie z § 40 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 2 lipca 2007 roku, Dz.U. 2007, Nr 128, poz. 895, oraz zgodnie z Taryfą Operatora Systemu Dystrybucyjnego Elektroenergetycznego) w wysokości 2.095,19 zł, na którą została wystawiona na rzecz pozwanej nota obciążeniowa nr (...) za nielegalny pobór energii, z terminem płatności 5 grudnia 2012 roku. **(okoliczności bezsporne, kserokopia protokołu kontroli k. 25-26, kserokopia upoważnienia do przeprowadzenia kontroli k. 27, kserokopia noty obciążeniowej k. 28, kserokopia wyciągu z tekstu Taryfy (...) k. 70-76, informacja k. 77, protokół przyjęcia ustanęgo zawiadomienia o przestępstwie i przesłuchania w charakterze świadka osoby zawiadamiającej z akt sprawy karnej VII K 373/13 k. 127-130, protokół przesłuchania Z. U. w charakterze świadka a akt sprawy karnej VII K 373/13 k. 131-133)**

W dniu 25 stycznia 2013 roku powód sporządził pismo skierowane do pozwanych M. M. i Z. U. z wezwaniem do zapłaty powyższej kwoty z ustawowymi odsetkami. **(okoliczności bezsporne, kserokopia wezwania do zapłaty k. 29)**

Pomimo wezwania do zapłaty, do dnia wyrokowania pozwana nie zapłaciła powodowi kwoty dochodzonej pozwem. **(okoliczności bezsporne)**

Nieruchomość, na której miał miejsce nielegalny pobór energii elektrycznej, położona przy ul. (...) w K., została w dniu 23 lutego 1999 roku podarowana pozwanej M. M. przez jej ojca Z. U., przy czym w umowie darowizny, na żądanie darczyńcy, pozwana ustanowiła na rzecz Z. U. prawo dożywotniego i bezpłatnego użytkowania przez niego całej powyższej nieruchomości. **(okoliczności bezsporne, kserokopia umowy darowizny k. 56-57, zeznania świadka R. M. k. 221v w zw. z k. 151-152, dowód z przesłuchania pozwanej k. 221v w zw. z k. 153-154 i k. 84-85)**

Z. U. miał orzeczoną eksmisję z poprzedniego miejsca zamieszkania, z uwagi na nieopłacanie należności za lokal, więc stwierdził, że zamieszka na działce przy ul. (...). Na tej działce nie było prądu ani wody. Z. U. zażądał, żeby pozwana podłączyła prąd i wodę, gdyż on sam nie ma pieniędzy. Pozwana zleciła wykonanie wszystkich niezbędnych projektów przyłączy, woda i prąd zostały podłączone, nadto pozwana zalegalizowała samowolę budowlaną, której dopuścił się jej ojciec, ponosząc wraz z mężem wszelkie koszty z tym związane. Gdy media zostały podłączone i miejsce do zamieszkania na działce przy ul. (...) zostało przygotowane, ojciec zaczął wyrzucać pozwaną z tej działki. **(zeznania świadka R. M. k. 221v w zw. z k. 151-152, dowód z przesłuchania pozwanej k. 221v w zw. z k. 153-154 i k. 84-85)**

Pozwana nigdy nie mieszkała na tej nieruchomości. M. M. ponosiła wszelkie koszty utrzymania tej nieruchomości, natomiast Z. U. nigdy nie ponosił żadnych kosztów z tym związanych. Pozwana ponosiła koszty dostarczanej na nieruchomość energii elektrycznej, niezależnie od tego czy jej ojciec zużył energii za 20 czy 100 zł, bowiem ojciec zgodnie z umową użytkować miał on nieruchomość dożywotnio bezpłatnie. **(zeznania świadka R. M. k. 221v w zw. z k. 151-152, dowód z przesłuchania pozwanej k. 221v w zw. z k. 153-154 i k. 84-85, zestawienie płatności za energię k. 146-148)**

Pozwana zawarła m.in. kompleksową umowę z powodem o świadczenie usługi dystrybucji i sprzedaży energii elektrycznej. Początkowo adresem do doręczeń podanym w zakładzie energetycznym był adres tej nieruchomości, zaś przychodzące faktury Z. U. przekazywał pozwanej – wówczas trwały jeszcze prace budowlane na nieruchomości i pozwana utrzymywała z ojcem kontakty. **(zeznania świadka R. M. k. 221v w zw. z k. 151-152, dowód z przesłuchania pozwanej k. 221v w zw. z k. 153-154 i k. 84-85, kserokopia umowy k. 30-32)**

Później jednak, gdyż już Z. U. zamieszkał na działce, na której były podłączone media, a pozwana zabraniała mu pić alkohol, ojciec zaczął ją nachodzić w miejscu zamieszkania i żądać pieniędzy na alkohol, kiedyś nawet straszył pozwaną i jej rodziną nożem. Doprowadził to do tego, że pozwana z mężem zmieniła adres zamieszkania, zmieniła adres doręczania faktur z zakładu energetycznego i zastrzegła adres, żeby ojciec ich nie nachodził, wreszcie zastrzegła, żeby faktury za energię były doręczane na adres skrytki pocztowej. **(zeznania świadka R. M. k. 221v w zw. z k. 151-152, dowód z przesłuchania pozwanej k. 221v w zw. z k. 153-154 i k. 84-85)**

Od roku 2001 aż do 2013 roku pozwana nie miała już wstępu na działkę, gdyż ojciec jej nie wpuszczał, mówiąc, że to jego nieruchomość i formalnie odbierze ją pozwanej. Ojciec robił pozwanej na złość, wygrażał jej nożem, był agresywny, pił bardzo dużo, odkąd pozwana sięga pamięcią ojciec nadużywał alkoholu. Ojciec wyrzucał pozwaną z nieruchomości, gdy pozwana chciała do niego wejść z obiadem to go wylał, gdy pozwana z mężem przywieźli mu telewizor to Z. U. go potłukł. Gdy pozwana z mężem chcieli wejść na nieruchomość to ojciec kierował wobec nich słowa obelżywe. Z. U. ciągle żądał pieniędzy na alkohol. Od tego czasu pozwana unikała kontaktu z ojcem i przestała przyjeżdżać na działkę.

W 2005 roku ojciec pozwał M. M. o alimenty, ale przegrał sprawę, wytoczył także przeciwko pozwanej kilka powództw o odwołanie darowizny, które zostały oddalone. **(zeznania świadka R. M. k. 221v w zw. z k. 151-152, dowód z przesłuchania pozwanej k. 221v w zw. z k. 153-154 i k. 84-85)**

Z. U. był zameldowany na tej nieruchomości od 2005 roku.

Wobec tego, że ojciec nie wpuszczał pozwanej na nieruchomość i był agresywny, pozwana nie miała możliwości stwierdzenia co się tam dzieje.

Pozwana i jej mąż systematycznie płacili wszystkie rachunki za prąd dostarczany ojcu na nieruchomość, bez względu na ich wysokość, i do głowy im nie przyszło, że Z. U. może dopuścić się nielegalnego poboru energii, tym bardziej, że dla niego pobór energii nie wiązał się z żadnymi kosztami. **(zeznania świadka R. M. k. 221v w zw. z k. 151-152, dowód z przesłuchania pozwanej k. 221v w zw. z k. 153-154 i k. 84-85)**

Ojciec pozwanej dopuścił się nielegalnego poboru energii i sam wykonał nielegalną instalację do poboru, do czego przyznał się, gdy był przesłuchiwany w charakterze świadka przed postawieniem mu zarzutów. Następnie Z. U. postawiony został zarzut, że w okresie od dnia 21 sierpnia 2012 roku do 26 października 2012 roku w K., działając w krótkich ostępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, dokonał kradzieży energii elektrycznej na kwotę 903,15 zł na szkodę powoda, tj. o czyn z art. 278 § 1 k.k. i art. 278 § 5 k.k. w zw. z art. 12 k.k. Postępowanie karne nie doprowadziło do skazania Z. U. za ten czyn, gdyż w toku postępowania oskarżony zmarł w dniu 4 marca 2014 roku. **(zeznania świadka R. M. k. 221v w zw. z k. 151-152, dowód z przesłuchania pozwanej k. 221v w zw. z k. 153-154 i k. 84-85, kserokopia protokołu kontroli k. 25-26, protokół przesłuchania Z. U. w charakterze świadka a akt sprawy karnej VII K 373/13 k. 131-133, postanowienie o przedstawieniu zarzutów k. 134, protokół przesłuchania podejrzanego k. 135-136, odpis skrócony aktu zgonu k. 97)**

O tym, że na nieruchomości doszło do nielegalnego poboru energii pozwana dowiedziała się z pisma od powoda, w którym była mowa o dużej zaległości za energię. Pozwana otrzymała protokół z kontroli, w toku, której ustalono, że doszło do nielegalnego poboru energii, na którym to protokole Z. U. się podpisał. Pozwana zwracała się do powoda z prośbą o takie zabezpieczenie przyłącza na przyszłość, aby uniemożliwić ojcu nielegalny pobór energii. **(zeznania świadka R. M. k. 221v w zw. z k. 151-152, dowód z przesłuchania pozwanej k. 221v w zw. z k. 153-154 i k. 84-85, kserokopia pisma k. 58, k. 59, k. 60 k. 61)**

Pierwszy raz po długiej przerwie pozwana z mężem R. M. mogli wejść na nieruchomość dopiero wiosną 2013 roku, kiedy Z. U. miał udar. Wówczas pozwana poprosiła swojego męża, żeby pojechał na działkę i spisał drzewa do wycinki, żeby trochę uporządkować nieruchomość. Pozwana wiedziała, że ojciec był wówczas w szpitalu, więc jej mąż może bezpiecznie jechać na działkę. Kiedy R. M. wszedł na działkę, zauważył na drzewach ponownie zamontowany przewód do nielegalnego poboru energii, po czym pozwana niezwłocznie poinformowała o tym fakcie powoda w czerwcu 2013 roku. **(zeznania świadka R. M. k. 221v w zw. z k. 151-152, dowód z przesłuchania pozwanej k. 221v w zw. z k. 153-154 i k. 84-85, kserokopia pisma k. 62)**

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił bądź jako bezsporny, bądź na podstawie znajdujących się w aktach sprawy dowodów z dokumentów, które nie były kwestionowane przez żadną ze stron procesu, a także na podstawie dowodu z zeznań świadka oraz dowodu z przesłuchania pozwanej.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo wobec pozwanej M. M. nie było zasadne i nie zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie podkreślić należy, że powód wywodził swoje roszczenie z ustawy – z art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku – Prawo energetyczne – zatem niniejsza sprawa podlegała rozpoznaniu w postępowaniu zwykłym, nie zaś uproszczonym. Sąd rozpoznający niniejszą sprawę podziela w tym zakresie pogląd Sądu Okręgowego w Koszalinie, jaki został wyrażony w wyroku z dnia 11 kwietnia 2007 roku w sprawie o sygn. VI Ga 17/07, a

zgodnie z którym, sprawy, w których podmiot będący dostawcą dochodzi należności z tytułu nielegalnego poboru energii, polegającego na pobieraniu energii bez zawarcia umowy, z całkowitym albo częściowym pominięciem układu pomiarowo-rozliczeniowego lub poprzez ingerencję w ten układ mającą wpływ na zafałszowanie pomiarów dokonywanych przez układ pomiarowo-rozliczeniowy, niezależnie od tego, czy druga strona jest stroną umowy z przedsiębiorstwem energetycznym nie mieszczą się w kategorii spraw o roszczenia wynikające z umów, o jakich mowa w art. 505¹ pkt 1 k.p.c. dla których przewidziane jest postępowanie uproszczone. W każdym bowiem przypadku chodzi tu o czerpanie korzyści z pominięciem umowy i niezależnie od jej istnienia. Nawet jeżeli przedsiębiorstwo energetyczne dochodzi, tytułem odszkodowania, opłat taryfowych to w istocie nie chodzi o należność umowną lecz roszczenie mające źródło w ustawie (art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku prawo energetyczne), dla którego przepis prawa określa sposób ustalenia wysokości w odwołaniu do czynności jednej strony. Przyjmując powyższy pogląd przyjąć należało, że sprawa podlegała rozpoznaniu w postępowaniu zwykłym.

Zgodnie z przepisem art. 57 ust. 1 prawa energetycznego, w razie nielegalnego pobierania paliw lub energii, przedsiębiorstwo energetyczne może:

- 1) pobierać od odbiorcy, a w przypadku, gdy pobór paliw lub energii nastąpił bez zawarcia umowy, może pobierać od osoby lub osób nielegalnie pobierających paliwa lub energię, opłatę w wysokości określonej w taryfie, chyba, że nielegalne pobieranie paliw lub energii wynikało z wyłącznej winy osoby trzeciej, za którą odbiorca nie ponosi odpowiedzialności albo
- 2) dochodzić odszkodowania na zasadach ogólnych.

Nielegalnym pobieraniem paliw lub energii, w rozumieniu przepisu art. 3 pkt 18 prawa energetycznego jest przy tym pobieranie paliw lub energii bez zawarcia umowy, z całkowitym albo częściowym pominięciem układu pomiarowo-rozliczeniowego lub poprzez ingerencje w ten układ mającą wpływ na zafałszowanie pomiarów dokonywanych przez układ pomiarowo-rozliczeniowy.

Dla przyjęcia, iż ma miejsce nielegalny pobór konieczne jest wykazanie, że doszło do poboru energii z całkowitym pominięciem układu pomiarowo-rozliczeniowego lub poprzez ingerencję w ten układ mającą wpływ na zafałszowanie pomiarów dokonywanych przez układ pomiarowo-rozliczeniowy. Aktualnie za niewystarczające uznać należy udowodnienie przez powoda, iż doszło do ingerencji w układ pomiarowo-rozliczeniowy, konieczne jest wykazanie, iż powyższa ingerencja miała wpływ na zafałszowanie pomiarów dokonywanych przez układ pomiarowo-rozliczeniowy, a zatem, iż nielegalny pobór energii rzeczywiście nastąpił. Sam fakt manipulacji w układzie rozliczeniowo-pomiarowym nie stanowi przesłanki do uznania, że wystąpił nielegalny pobór energii, albowiem konieczną i niezbędną przesłanką do uznania, iż doszło do nielegalnego poboru energii, jest wykazanie, iż ingerencja ta miała wpływ na zafałszowanie pomiarów dokonywanych przez ten układ (art. 57 w związku z art. 3 ust. 18 ustawy prawo energetyczne) (por. wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 14 lipca 2010 roku w sprawie o sygn. III Ca 448/10).

W przedmiotowej sprawie pozwana nie kwestionowała ani faktu, że na nieruchomości przy ul. (...) w K., stanowiącej jej własność, doszło w 2012 roku do nielegalnego poboru energii, nie kwestionowała także wysokości należności dochodzonej przez powoda za nielegalny pobór energii.

Pozwana wnosiła jednak o oddalenie powództwa, powołując się na to, że nielegalne pobieranie energii wynikało z wyłącznej winy osoby trzeciej – Z. U., za którą pozwana jako odbiorca nie ponosiła odpowiedzialności. Oczywiście odpowiedzialność pozwanej jako odbiorcy za nielegalny pobór energii oparta była na zasadzie ryzyka, a ciężar dowodu w zakresie okoliczności egzoneracyjnej spoczywał na pozwanej.

Nie powielając powyższych ustaleń faktycznych, stwierdzić należy, że przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe dowiodło, że nielegalny pobór energii wynikał z wyłącznej winy Z. U., za którego pozwana jako odbiorca nie ponosiła odpowiedzialności. Pozwana wykazała, że złe relacje z ojcem, a także fakt, że ojciec robił jej po prostu na złość, uniemożliwiały kontrolę tego co dzieje się na owej działce, zwłaszcza, że ojciec był agresywny. Pozwana oczywiście nie była osobą zobowiązaną do nadzoru nad ojcem, ani osobą odpowiedzialną za jego działania, jako, że

Z. U. był pełnoletni i nie był ubezwłasnowolniony. Także zawarta między córką a ojcem umowa, na podstawie której Z. U. dożywotnio i nieodpłatnie użytkował nieruchomości nie stanowiła żadnej podstawy odpowiedzialności pozwanej za działania jej ojca.

Wreszcie, w sprawie wykazano, że nielegalny pobór wynikał z wyłącznej winy zindywidualizowanej z imienia i nazwiska osoby trzeciej. To ojciec pozwanej Z. U. dopuścił się nielegalnego poboru energii i sam wykonał nielegalną instalację do poboru, do czego przyznał się, gdy był przesłuchiwany w charakterze świadka przed postawieniem mu zarzutów (protokół jego przesłuchania w tym charakterze może być w postępowaniu cywilnym potraktowany jako dowód z dokumentu prywatnego, który w powiązaniu z resztą materiału dowodowego w postaci zeznań świadka, przesłuchania pozwanej i innymi dowodami z dokumentów dowodzi powyższego). Następnie Z. U. postawiony został zarzut, że w okresie od dnia 21 sierpnia 2012 roku do 26 października 2012 roku w K., działając w krótkich ostępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, dokonał kradzieży energii elektrycznej na kwotę 903,15 zł na szkodę powoda, tj. o czyn z art. 278 § 1 k.k. i art. 278 § 5 k.k. w zw. z art. 12 k.k. Postępowanie karne nie doprowadziło do skazania Z. U. za ten czyn, gdyż w toku postępowania oskarżony zmarł w dniu 4 marca 2014 roku. Z tej samej przyczyny, Z. U. nie mógł być w tej sprawie przesłuchany jako strona, gdyż wprawdzie z chwilą wydania przez Sąd postanowienia o jego wezwaniu do udziału w sprawie (w dniu 6 lutego 2014 roku), powstały wobec niego skutki, jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa, jednak nawet nie doręczono pozwanemu odpisu pozwu z załącznikami, gdyż pozwany zmarł w dniu 4 marca 2014 roku (nie powstały wobec niego skutki, jakie związane są z zawisłością sporu). Tym bardziej zatem pozwany nie mógł być przesłuchany przed sądem w tej sprawie, jak i nie mogła toczyć się przeciwko niemu sprawa karna, co jednak oczywiście nie może pozbawiać pozwanej możliwości wykazania wyłącznej winy Z. U.. O jego wyłącznej winie za nielegalny pobór świadczy także okoliczność, że o fakcie takiego poboru pozwana dowiedziała się z pisma od powoda, w którym była mowa o dużej zaległości za energię. Pozwana sama zwracała się do powoda z prośbą o takie zabezpieczenie przyłącza na przyszłość, aby uniemożliwić ojcu nielegalny pobór energii, sama także wykryła w 2013 roku kolejny taki pobór, zawiadamiając o tym niezwłocznie powoda.

W ocenie Sądu, powództwo w przedmiotowej sprawie przeciwko pozwanej zasługiwało zatem na oddalenie, skoro pozwana udowodniła, że spełnione zostały wszystkie przesłanki zwalniające ją z odpowiedzialności za nielegalny pobór – pozwana wykazała, że zachodziła okoliczność egzoneracyjna, o której mowa w przepisie art. 57 ust. 1 prawa energetycznego.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.